

MINUTA VIZITEI PE SIT

CONCURSUL DE SOLUȚII

My City Tîrgu Mureș - Zona Centrală a Municipiului Tîrgu Mureș Pța Victoriei – Pța Trandafirilor – Pța Petőfi Sándor – Pța Bernády György – Bdul Cetății.

Participanti :

- din partea autoritatilor locale : urb. Coralia Goicovici, arh. Keresztes Géza (invitat), Moldovan Florian (director al Administratiei Domeniului Public),
- specialisti inscrisi la concurs (cca 30 persoane)

Piața Victoriei

Arh. Keresztes Géza: Cronologic vorbind, prima incinta a orasului s-a format unde e Cetatea si se numea orasul Germanic, pentru ca acolo era o zona in care erau si niste colonii de sasi, dar si o manastire. Ulterior orasul s-a mai extins, prin formarea altor incinte. Fiind oras targ, avea nevoie de o suprafata generoasa pe care sa se desfasoare activitatea comerciala. Targul s-a desfasurat unde este acum Piata Trandafirilor si Piata Victoriei. De ce s-au facut Palatul Culturii si toate celelalte cladiri administrative – Primaria, Consiliul Judetean, Camera de Comert, Palatul Pensionarilor etc - aici unde este acum centrul orasului? Pentru ca in anul 1871 s-a construit gara departe de oras iar zona unde suntem acum (Pta Victoriei, Pta Trandafirilor) era la jumatatea distantei intre vechiul nucleu al orasului si gara noua, fiind si un teritoriu mult mai extins, cu casute mici care puteau sa fie demolate fara mari eforturi si in locul lor sa se construiasca noile cladiri administrative. Astfel, aceasta zona a devenit centrul de greutate din punct de vedere al prezentei cladirilor valoroase fiindcă aici sunt cele mai importante monumente istorice din Tîrgu Mures. Ulterior au aparut o gramada de cladiri noi care nu se inscriu in acest context, dar asta e situatia. Au fost construite in anii 70-80.

Participant: Se poate modifica amplasamentul troiței?

D-nul Florian Moldovan: Da, cu doar cativa metri. Nu se poate muta în altă zona. În locul Statuiei lui Bălcescu se va amplasa statuia Școlii Ardelene. Se va pune la dispozitia concurentilor si proiectul castigator al concursului de solutii organizat recent cu aceasta tema de primarie pe pagina concursului de pe site-ul primariei la sectiunea „Documentatia suport”.

Statuia Latinității, în fața Consiliului Județean (Pta Victoriei)

Arh. Keresztes Géza: zona asta este cea mai importanta, sa spunem asa, din punctul de vedere al monumentelor istorice, fiindca aici s-a format centrul Secession care s-a definitivat in perioada cand Bernady a fost primarul orasului. Avem aici vechea primarie (actuala prefectura) care a fost construita intre 1907 si 1909, Palatul Pensionarilor, construit in 1908 si Palatul Culturii care s-a construit intre 1911 si 1913. Si mai este si centrul de afaceri si comert pentru zona judetului Mures, construit tot in stil Secession. Deci aceasta este zona cea mai importanta si cea mai spectaculoasa a orasului din punctul acesta de vedere. Mai trebuie mentionat ca in perioada in care a fost oras comercial, aici în Piata Trandafirilor nu erau copaci, nu era nimic. Era o piata libera, sus era fantana lui Bodo Peter (unde e Catedrala Mare) si in rest era spatiu liber. Lumea venea aici cu carute, cu tarabe si se facea comert pana la ora doua dupa masa, dupa care se curata tot și devenea zonă de promenadă. Tot aici era si cazarma. Noi la comisia de monumente intotdeauna am zis si asta putea sa fie un punct de reper: silueta orasului este hotarata de acest ansamblu si asta trebuie sa ramana un fel de dominanta in documentatiile care se fac.

Coralia Goicovici: As mai adauga faptul ca în zona protejată sunt o multitudine de functiuni. Spre deosebire de alte orase din vestul Europei cu patrimoniu arhitectural –istoric unde zona istorică a suferit în urma deplasării multor funcțiuni în alte zone și în felul acesta s-a golit si de viata sociala, la noi este invers, avem prea multa actiune in zona. Una din provocările concursului este să se găsească o modalitate de ameliorare a conflictelor dintre diversele funcțiuni existente, pentru a evita depopularea zonei centrale. Se intentioneaza si dezvoltarea transportului public si reducerea cat mai mult a traficului generat de autovehicule personale si atunci probabil vom avea nevoie de mai multe stații de autobuz, eventual de reamplasarea celor existente; asteptam sa veniti cu propuneri. Mentionez ca exista in derulare un studiu privind eficientizare a transportului public, urmand sa le punem la dispozitia elaboratorilor acestui studiu solutiile castigatoare ale concursului nostru pentru integrarea lor in respectivul studiu.

Ceasul cu flori – Piața Trandafirilor

Coralia Goicovici: Ne aflam in Piata Trandafirilor la ceasul cu flori. Pe amplasamentul acesta s-a propus de mai multi ani o parcare subterana care să permită eliminarea parcarilor la bordură din zona centrală. Proiectul se reactualizeaza in acest moment, dar asta nu inseamna ca trebuie sa limitam propunerile d-voastra cu ceea ce este acum in desfasurare, recomandam sa pastrati amplasamentul intrarilor și ieșirilor auto si pietonale in/din parcajul subteran, iar tipul vegetației propuse deasupra parcajului subteran să fie corespunzător.

D-nul Keresztes Géza: așa cum am discutat și dincolo, aici era de fapt o piață liberă și nu era plantată. În schimb unde e Catedrala Mare era fontana lui Bodor Peter. Era o fontană decorativă care la ora fixă cânta. Dacă doriți o să găsiți fotografiile în toate cărțile care pomenesc de istoria localității, ea fiind dezafectată înainte de primul război mondial. Este o zonă foarte importantă pentru că de fapt asta este axa de circulație cea mai solicitată din localitate și din păcate tot traficul local și de tranzit trece prin această zonă și în stânga și în dreapta. Este o zonă foarte aglomerată și din cauza asta trebuie găsită o soluție care să descongeseze traficul din această zonă. La un moment dat s-a propus ca în locul acestui ceas să fie reconstituită fontana lui Bodo Peter și în afara de asta s-a mai propus încă o statuie. Statuia lui Gábor Bethlen la începutul scuarului pentru că el a fost cel care a dat denumirea localității de Târgu Mureș. Orașul se numea înainte Novum Forum Sicularum, adică Orașul de Targ al Secuilor. Ar trebui făcută o propunere pt vegetația care există în piață fiindcă dacă stăm pe partea cealaltă nu vedem ce se întâmplă pe partea aceasta și invers. Deci ar trebui făcut ceva cu vegetația asta care la un moment dat era o vegetație destul de joasă și intimă dar între timp vedeti ce s-a întâmplat. A crescut foarte mult, ajungând să împartă această piață în două fațade.

Goicovici Coralia: în ceea ce privește vegetația trebuie ținut cont de doi factori. Pe de o parte, vegetația împiedică perspectiva către monumentele istorice și către ansamblul general al pietei, dar pe de altă parte avem problema schimbărilor climatice, deci nu putem să ne lipsim de vegetație; așteptăm propunerile dumneavoastră privind gestionarea acestui conflict.

D-nul Keresztes Géza: În afara de asta trebuie să spunem că multe clădiri de aici din zona centrală sunt pe lista monumentelor istorice. Dacă aveți propuneri privind întregirea fronturilor construite prin intervenții la fațadele sau clădirile existente, sunt binevenite.

Participant: Am citit studiul de fezabilitate în legătură cu parcajul subteran. Erau propuse trei variante, din care am înțeles varianta B, practic era o dală urbană care nu prevedea nici un cuvânt legat de vegetație. Se va elimina tot ce înseamnă vegetație în zona centrală?

Coralia Goicovici: În nici un caz. În studiul de fezabilitate se tratează doar partea de parcare subterană. Tocmai de aceea s-a propus acest concurs de soluții, ca să găsim soluții de amenajare a întregii zone. În studiul de fezabilitate nu este prevăzută o amenajare la suprafață, ci doar subterană.

Participant: Noi suntem totusi conditionati daca propunem vegetatie deasupra parcarii deoarece avem in proiect o dala, o placa. Nu putem propune vegetatie înaltă.

Keresztes Géza: Asa e, dar se poate gasi o solutie si pt vegetatie mica si mijlocie care sa permita aceasta perceptie stanga-dreapta. Aceasta se numeste Piata Trandafirilor si se va numi si in continuare Pta Trandafirilor. Deci trebuie sa aiba cat mai multe flori, in special trandafiri.

Participant: exista si planuri?

Goicovici Coralia: proiectul s-a elaborat in perioada in care legea nu prevedea sa solicitam plansele in format electronic, dar le-am solicitat elaboratorului care ni le va pune la dispozitie speram in timp util.

Participant: din cate am inteles in tema de proiect, ceasul cu flori este considerat un fel de element de referinta. Dumneavoastra spuneti ca poate fi inlocuit cu acea sculptura (fantana cantatoare).

Moldovan Florian: nu va fi inlocuit cu fantana cantatoare, ci poate fi deplasat cu aproximativ 10 m inspre Primarie, fantana cantatoare fiind amplasata pe locul actual al ceasului cu flori. Deci va fi un ansamblu statuar integrat. Dimensiunile fantanii cantatoare vor fi proportionale cu cele ale clădirilor din zona, deci nu se va realiza la dimensiunea inițială. De asemenea, se va amplasa statuia Principelui Gábor Bethen la capatul scuarului dinspre strada Horea. Se va pune la dispozitia concurentilor si proiectul castigator al concursului de solutii organizat recent cu aceasta tema de primarie pe pagina concursului de pe site-ul primariei la sectiunea „Documentatia suport”.

În dreptul Pieței Teatrului, pe trotuarul opus

Keresztes Géza: ne-am oprit aici pentru ca suntem in dreptul Pieței Teatrului. Aici in locul pietei era fosta manastire franciscana, din care a ramas doar turnul si catacombele, restul cladirii fiind demolate la construirea pietei. Cu toate ca proiectul avizat continea si o macheta cu fosta manastire care sa fie amplasata langa turn, aceasta macheta nu s-a facut si din cauza aceasta nu se stie de ce pavimentul se schimba la un moment dat. Zidurile fostei manastiri demolate sunt

practic marcate in pavimentul pietei cu piatra cubica. Scuarurile cu vegetatie ar fi trebuit suprapuse in interiorul fostei curti a manastirii, nu asa cum sunt realizate acum, facand dificila citirea intentiei de marcare a memoriei locului. Dar Piata Teatrului nu face parte din zona de studiu a prezentului concurs, urmand a se studia ulterior eventuale modificari.

Goicovici Coralia: as vrea sa reamintesc ca una din temele concursului era aceea ca dorim sa avem o structura unitara a intregului paviment. In ansamblu tot ce este mineral sa fie tratat unitar si la fel si mobilierul urban si terasele.

Participant: prin tratare unitara intelegeti paviment unitar sau solutie unitara?

Goicovici Coralia: solutie unitara

Piata Bernády, Piata Petőfi

Goicovici Coralia: Domnule Moldovan, ne puteti spune daca zona aceasta unde ne aflam ar putea fi modificata?

Florian Moldovan: zona dintre drumul spre cetate si zidul cetatii, unde este peluza de iarba, poate fi modificata doar peste cinci ani de la finalizare (2021), fiind realizata prin fonduri europene.

Keresztes Géza: Cetatea Medievala este cea mai veche zona din localitate, 1604- 1653 cand s-a constituit si s-a construit. Este o cetate din caramida pentru aparare locala. Aspectul general trebuie respectat. Trebuie vazut si istoricul orasului, imagini vechi de unde se poate propune o reabilitare a ansamblului urban...

Participant: care este povestea pavajului galben (de pe str. Avram Iancu, tronsonul de lângă cetate)?

Keresztes Géza: zona in care este Teatrul National era cu acest pavaj. Cand s-a reamenajat Piata Teatrului s-a scos si s-a pus aici. Inainte era piatra cubica.

Participant: cat de trasnita ar fi o idee pietonala intre cetate si Piața Trandafirilor?

Goicovici Coralia: orice idee convingatoare este binevenita.

Keresztes Géza: trebuie sa va ganditi ca totusi aceasta documentatie o sa treaca si prin comisia de monumente.

Goicovici Coralia: nu la nivelul concursului. O sa treaca ulterior. La acest nivel o sa treaca pe la comisia tehnica si daca reusiti sa ii convingeti, ne bucuram.

Moldovan Florian: trebuie tinut cont ca toate arterele de circulatie din zona centrala sunt pe doua benzi, deci nu ai posibilitate sa scoti traficul definitiv pt ca nu ai unde sa il muti.

B-dul Cetății

Keresztes Géza: pt. Cetatea Medievala s-a facut un proiect cu fonduri europene, fiind reabilitata si cetatea si zona din fata intrarii in cetate dinspre bulevard. Aceasta zona este protejata ca si zona de protectie pentru monumente, dar si ca zona naturală protejată. Copacii sunt protejati asa ca nu se poate interveni radical asupra vegetatiei inalte. Dupa cum vedeti aici este o circulatie pe doua sensuri. La un moment dat s-a incercat ca aceasta circulatie sa fie doar pietonala. Aici in interiorul cetatii se organizeaza foarte multe programe culturale, se aduna multa lume si atunci se crează conflicte între circulatia pietonala si cea cu autovehicule. Si in afara de asta este si foarte aglomerată, fiind si universitatea. Este si un aflux mare de tineret care trece prin aceasta zona.

Florian Moldovan: zona naturala protejata (plantatia inalta de pe bulevardul cetatii) a fost aprobata in consiliu in sedinta trecuta. Nu ne putem atinge de arborii existenti, de vegetatia inalta existenta. Partea de pavaj si vegetatie joasa se poate schimba sau reconfigura eventual.

Coralia: Reconfigurarea traficului in ce masura se poate face?

Moldovan Florian: cam greu tinand cont ca reseaua de circulatie care leaga zona strazii Mihai Viteazu de centru este pe o singura banda de circulatie. E aglomeratie mare. Sunt doua licee mari de traditie in imediata vecinatate. De aceea s-au si lasat aceste doua benzi de circulatie ca sa mai rupa din traficul din reseaua respectivă. Trebuie tinut cont de faptul că circulatia este foarte mare, fiind si legatura cu zona clinicilor.

Participant: nu a fost studiata nici o varianta in care sa se faca un sens unic pe bulevard si altul tot unic dar in cealalta directie pe Mihai Viteazu?

Arh. Keresztes Géza: e o varianta care merita studiata.

Participant: proiectul European prin care s-a reabilitat cetatea pana unde ajunge?

Moldovan Florian: pana la carosabil. Se pot face inasa propuneri și în zona unde s-a facut reabilitarea, cu specificația ca propunerile în aceasta zona pot fi implementate dupa trecerea a 5 ani de la finalizarea proiectului. Proiectul European a fost inițiat 2016 si este valabil 5 ani.

Participant: daca se pot integra proiectele in lucru de care nu avem cunostinta in acest moment inclusiv parcare. Putem sa ne gandim la parcare din Piata Universitatii din Bucuresti, cand s-a reamenajat s-a dat un proiect al lucrarii de care s-a tinut cont. Banuiesc ca si in situatia noastra se poate.

Goicovici Coralia: este recomandat acest lucru.

Participant: legat de statui, pozitiile si eventualele modificari daca s-ar putea avea un raspuns.

Goicovici Coralia: o sa vi le punem la dispozitie.

Moldovan Florian: ne pregatim sa accesam fonduri pt transportul local, incluzand refacerea statiilor.

Participant: odata ce ati lucrat cu fonduri europene stiti ca conceptul de "shared space" in care prioritatea scade pentru vehicolul motorizat aduce punctaj suplimentar. Ati experimentat in oras undeva vreo straduta cu "shared space"?

Moldovan Florian: e foarte greu in orasul nostru, avand o retea stradala majora in forma de stea, fara circulatii tip inel, concentrice. Aceste amenajari si aceasta reducere de CO2 o poti executa in momentul in care sunt executate centurile ocolitoare. A doua problema este sa elimini toate parcarile de pe strazile principale, insemnand construirea de parcare supraetajate, subterane sau supraterane, in cartiere si creare de banda de circulatie dedicata pentru transport local. Astia ar fi pasii. Din pacate noi nu avem in spate suportul. Si in faza asta avem probleme. Pentru centurile

ocolitoare nu iti dau fonduri europene. Din bugetul local nu poti pentru ca centura in totalitatea ei intra pe raza mai multor UAT-uri si ar trebui sa aplici pentru finantare prin Zona Metropolitana care sa initieze acest proiect. Noi avem propuneri dar din pacate UAT-urile invecinate sunt sceptice.

Participant: deci nu putem lucra pe un scenariu in care presupunem ca aceste centuri se realizeaza...

Moldovan Florian: in planul de mobilitate apar aceste proiecte. Noi o sa incercam sa ne mulam pe aceste planuri care pana la urma se vor face.